

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШАШ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Советинин болган Министрлер Чөвүлелинин органы

1990 чыл май 20 № 116 (14316) воскресенья 1925 чыла үлдээлтүнгөн Өртүз 3 көп.

372 гектар

Часкы хуннуң чымыжы

Хүн үлүүн

Дуза чедирген

Чаштырылга

Иван Константинович Чакыр — бригадир. Ол — Таңдыда ССР-нің 50 чыны аттыг совхозта дүржүлүгүг мекендештер. Ам оң бригадалыда оң дүмдүк Владимир база ажылдап турар.

Чөн-Хемчик району «Искра» совхозун механизаторлары часкы тарылгаже кирген. Бригадир Огур Саага уурткан аренда керелгези эвендо бо түтүктүг ажыл апрель төнтүзүндө эгелген. Олар 200 гектар черде көк-таранан чаштырып дооскан. Ам олар 600 гектар черде арбай чаштырылганын чорудуп турар.

Ола районуң «Чыра-Бажы» совхозта Дагыр-Шем кооперативинде Оолчук Кууларнын механизаторлук бригадасында 14 кижя ажылдап турар. Бо бригада Т-150 маркалыг дөрт тракторун быжыргала. Ыччала-даа часкы хову ажылдарын шалмык болган кыска хуусаала доозарын өөренип көргөш, өскө бригадалардан техникти дузага оларга чедирген. Олар бир деминг ажылдап тургаш, 800 гектар хире черде кызыл-тасты чаштырган.

Тараа культураларын чаштырылганын графигин «Күш-ажылдыг хосту» совхоз баш уаур тургуска. Механизаторлар ол графигин сагып, чаштырылганын хуусаланын орайтапай турар. Амгы хүнерде Торгалык болган Чогураа бригадаларында 14 арагат чаштырылгада ажылдап турар. Сөөлүгү хүнерге чедир 800 ажыл гектар черге эки шымарлыг үренини чаштырган. Бо ажыл-биле хансырлашпур 700 ажыл гектарда тоорук тараан.

ЧУУ ДЭЭШ ШАҢНАТКАНЫЛ?

СОРУЛГАВЫС—ШЫНАРЛЫГ КЫЛЫРЫ

Көдээде чаартылгалар КОНЧУГ ТОПТАП КӨРЭЭЛЕМ

Россия чаартылганың бөдүүзүндө РСФСР-нин улус депутаттарының бирги Съездинде

«Тыва даг-дүгү» комбинаттын арыгала фабриказынын чыны нацпозомдуг, аразында бажың өң-найралдыг коллективтин эркен дарт айларын дүргүзүндө 46600 тонна даг-дүгү бүдүрүр планын 50322 тоннага күөсөдип, 5 миллион 156 муң рубльдин нормативтин арыг продукцияны бүдүргөн. Белең продукция саггары цех 32517 тонна сорттук даг-дүгү хереклекчилерге чедирери-биле Сага ажыр Абазанын демир-орук станциязын чөдүрүп чоруткан. Садм сайгарган продукцияда 10 миллион 277 муң рубльдин оругалын кирген алган.

Чуртталга бажынарнын туузу — эң чугуда социал айттырларнын бирээзи. Самагалдайда ажыл-ажылдар аразында көжүп чоруур механизаторлардын колонна ону канчаар шиптирлеп туралар? Ол коллективтин кол инженер А. А. Салачка бистин көрсөткөндө ужурашкан, ол дугайым сонуургаан:

Бөгүн мында-мында тургустунган кооперативтер дугайым бижээн, кижя номчүкүнү кайгыдып шылаас аларган. Амгы кооперативтер бистин амыралдыктын ала-чайгар болушкуну, негелдеси богу берген. Ындыг түрүжө, моон мурунда кагалыган, перспективизм чок деп санаттынын турган черлерде тыптыл эгелзеп кооперативтерини онзагайым айттыр апар.

Депутаттарым дугурел илден: үш хүн хуралдан келгеш чугаалажып ужурут ол алды пункт хүн айттырынын чүтө ийзин көрүп турар. Депутаттар май 18-те Түр регламентин чугаалашкан. Депутат чымыштын ажылдары хуруму тодаралып турар бо чугуда документини ийя варианттын саналаан болгай. Оларнын бирээнин девискээрлерин депутат бөдүктөрүнүн төлөөчүлери чөвүлө хуралында тургуска. А ийягизин баштайгы подкомиссияга кирип турар улус депутаттары белектеэн, олар Съездинин белекче комиссиянын составында ажылдап турар.

Чоокта чаа өрткен күш-ажылдык коллектив чөвүлелинин, администрациянын болган профиндент комитетинин каттышкан хуралында апрель айда планын даагаларын күөсөдөдөн түнүп чугаалажып, тилекчилерин тодараткан. Н. А. Назыровтун уауртканы үрүмкөпт сورتтар комплекс 415 муң тонна даг, рудар чүтө бо. Эрткен чылдын 122 бажыны туттувус. Тодаргайлапга, кол керээ-биле 2 млн. 46 муң рубльдин, а 20тарынын күжүжүс-биле 1 млн. 751 муң рубльдин амыралын кылганмыс ол. Бо чылдын бирги кварталынын планына база күөсөткөн чөвүлө улус бис. Чон нежемпил, чаа өг-буле тутканар хой, 1989 чылда 126 өг-буле нежемпил бооп турар чүвө-дир бо. Ынчал көрдө чуртталга бажынарнын ам-лаа хойду тудар алдыр. Соругдарга уаур болду ийя.

— Ийе, мындыг программа бар. Тускай эртемчилерин, ууругчуларын киржилгези-биле тогалдып кылган. Баш уаур санаашкынарныс-даа бар. Мында бир эки чүтү болза, коллективтер боттары буза чуртталга бажынарны тудар кылдыр көргөн. Чижээ, бистин коллектив ийя чыл дүргүзүндө ийя-ийя аал чурттар дөрт бажынын ажылга киирди. Улус хуузуна бажынарнын база чызы алгаш тузуп турар. Төчүктөн акша-хөрөңи база совхозтарын боттарынын акша-биле чуртталга бажынарнын тузуп ал турар.

Холдарын чөткөткөш, Кожя баскан ийя кыс деп, Кожай биле Торгалым Кончуг топтап көрүрөм.

Түр регламентини ол ийя варианттын чугааны уадыдыг илдеп болган. Россиянын социал-экономикаг байдалымы, оон бот-дөгүнаашкынын, Дээди Советтин Даргазын сонгуурун, РСФСР Конституциязында өскерилгелер болуп нежелдөскө-даа чугуда айттырлар чугаалажып ужурут турла. Оон ийягизин чорук үчөт кыска чарыгалар болбас бе?

— Бажың айттырым бисте база берге деп чүвө билдинер. Бажың дөңзө 300 ажыг, а чуртталга шипти алдылда дээш 196 кижя оочууда туруп турар чүвө бо. Эрткен чылдын 122 бажыны туттувус. Тодаргайлапга, кол керээ-биле 2 млн. 46 муң рубльдин, а 20тарынын күжүжүс-биле 1 млн. 751 муң рубльдин амыралын кылганмыс ол. Бо чылдын бирги кварталынын планына база күөсөткөн чөвүлө улус бис. Чон нежемпил, чаа өг-буле тутканар хой, 1989 чылда 126 өг-буле нежемпил бооп турар чүвө-дир бо. Ынчал көрдө чуртталга бажынарнын ам-лаа хойду тудар алдыр. Соругдарга уаур болду ийя.

— Аныктар кайы хире хой кижя ажылдап туралар, ажылга кирип алыксаанын хулээп алыр кандыгы, оон анында, нитизин-биле туугуларын ажылдарын таарымча тургустунган бе?

Эржирир бо ирми ам көдээ сенааларга катп ирраи берзе ажырбас боор. Чүд дээрге Улуг-Хем районда «Күш-ажылдыг хосту» совхозта Кожайда арендагы кооператив тургустунган. Шаг-шаанда бүдүн кода-суур турган чер дыка хой чылдарын дүргүзүндө эң чыткан. Бөгүн мында баштайгы чуртталга бажымы, чунар-бажымы бар аларган.

Түр регламентини ол ийя варианттын чугааны уадыдыг илдеп болган. Россиянын социал-экономикаг байдалымы, оон бот-дөгүнаашкынын, Дээди Советтин Даргазын сонгуурун, РСФСР Конституциязында өскерилгелер болуп нежелдөскө-даа чугуда айттырлар чугаалажып ужурут турла. Оон ийягизин чорук үчөт кыска чарыгалар болбас бе?

— Күрүндөс чызы алган, хууза бажың тузуп турар хамалар бар дидинер. Оларнын материал-биле хандырдыгыз кандыг ирги бо, Алдым-оол Айыр-Санаасың?

— Чызы алган бажың тузуп турар өг-булелер бар-бар. Тудуг материалдарын рай-бо база тудуг организацияларын дамчытыр-даа аргазын хереклеп турган ол болуур-ла. Бистин коллективтер бир кижямыс чызы алган, бажың тузуп алган. Ам мында туртпал олуп. Туугу материалдарын Шуурмакка ийя белекээр чуртук база хандырып турар.

Чорун чогузун, Кожайда кооператив! Көдөр-оол ОЮН.

— Составты бичин калбар-тып болуур, ыччала-даа автономияларга дөңзө болбас керек, оон башка Съезд санааларың бээр. Бир эвез калбар-тып аларга-деп автономияларын төлөөскө-биле хире керек апар, а ону кылмын силерге берер болуур. Саналдыг хулээп ол болуур-ду, мында сезинчип чүвө чок. Дээди Совет ажылдап, дүржүлүгүг чедип алдыр, келир Съездинге чедип сонуп алдыр.

ТЫВА АССР-НИҢ МИНИСТРАЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНИҢ КОМИССИЯЗЫНДА

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин онза болушканын хуралында болуп өрткен. Аңда республиканың арыг арыгларында бооп турар өрткөн дүрген өжүрүр талазы-биле хемчеглерин чугаалашкан.

ууда өрт болган болган 663 га черин арга-чымжы ууугаан. Өрт өжүрүнгер колдууна арга-арыг ажыл-агый черлерин амыралдык чырыкын, чурттагыч чонун өрт-биле демиселче мобилизаставайп турар. Чер-Чер Советтеринин хой кезин бо ажылдан шуут хорурулган. Чижээ, Хоуу-Аксина үнгер өрттерин өжүрүнгер ол черин чоңу кириштир, Чөвүн Хемчикте база-ла мындыг анымы болуп турар.

Хулээткен болган №6 3-32-44, 3-30-33 телефоннарда дүң-хүн чок дөжүрүлгө-биле кызыл-кызыл организаастаган. Улуг-Хемге болган оон азыралында хемелг чоруурун хоруан.

Амгы үдө республикада өрт амылды берге байдалдыг бооп турар. Частан эгелзеп ургучу кандашкын бооп келгенин бистин база чамдык черлерин чурттагыч чоңуна, мылгың бралоювертер турар улчулардын сөрмөчлөк чөгүндан ол-бо черлерге ургучу өрт үнү туруп берген. Май 15-те байдал-биле алырга, час эгелзеп бээр 137 черге өрт кылган. Нитизин-биле 1978-га шөлдүт черлер түткенген. Оон ичинде Улуг-Хем районуга 42

Районнарда өрт өжүрүнгер херектиг машина-техниканы чедилейин турары, бойуас камгаалды, анычлар болган балчыклар азыр өскө-даа нитизилдерини райкүдүскамнар-биле зарылдаа тутпай турары, чон ортузунге өрткө

Чер-черде бооп турар өрттерин дүрген өжүрүр талазы-биле бүгү хемчеглерин амырын хуралдан райкүдүскамнага дааскан. Өрт айымы улга-туп турар бо үдө кижилернин кайы хамалыкч арга-арыг кирер чоруун тү хоруан.

Дамчытыр дыкында турарын гидрометеорология төвүңг дааскан. Өрткө-биле демиселче чоруп турарынын дугайым «Шын» болган «Тувинская правда» солдунарга нежелдөс санаында тодаргай-биле бижип турарын Тыва АССР-нин хамалыг камгалалымын штавынга, «Тыва арга-арыг ажыл-агый» каттыжымынча, Тыва АССР-нин Иштиг херектер министрствозунун өрт камгалал киди-зинге дааскан.

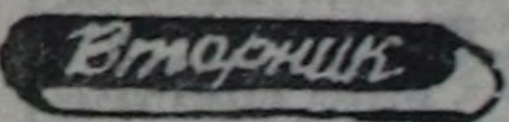
Өрт өжүрүнгер хаара туттуңган бүгү черлерини амыл-таарыштырып улгап баштаарын, кылган өрттерини нити байдалы кандыг бооп турарынын дугайында бүрүн мөдө-дөң холга алыр турарын «Тыва арга-арыг ажыл-агый» каттыжымынча (эш Гавов)

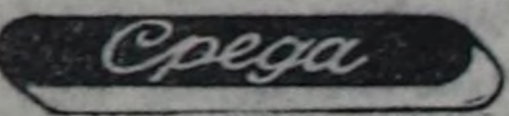

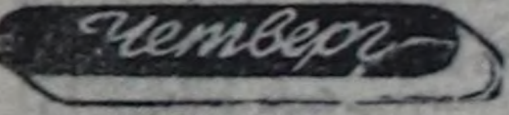
МАП 21
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 Мультифильмдер. 9.05 Бүт бөлүмүчү допчулары. 9.35 «Зитаровтар»

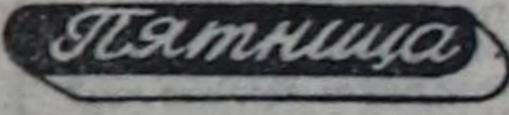
МАП 22
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 Мультифильмдер. 9.05 «Зитаровтар»

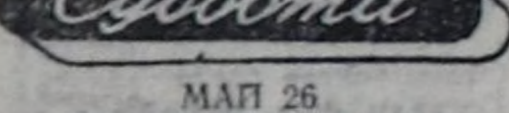
МАП 23
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 «Коллектор истребитель»

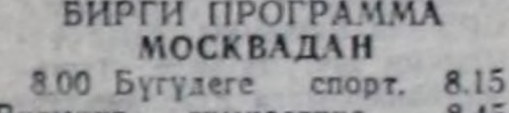
МАП 24
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 «Коллектор истребитель»

МАП 25
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 «Даарта»

МАП 26
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
6.30 120 минута. 8.35 «Алам»

МАП 27
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
8.00 Бүгүгө спорт. 8.15 Ритмика гимнастика.

15.15 «Делегейн аялы»
16.30 «Сунгуу»
17.00 «Сунгуу»
17.30 «Сунгуу»
18.00 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»

16.15 «Ният бр»
17.30 «1990 чылдын аялы»
18.00 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»

16.30 «Компьютер-биле чугаа»
17.30 «Телекабар»
18.00 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»

12.30 «Сунгуу»
13.10 «Сунгуу»
14.00 «Сунгуу»
14.30 «Сунгуу»
15.00 «Сунгуу»
15.30 «Сунгуу»
16.00 «Сунгуу»

11.00 «Туркменин хөгжүмү»
11.30 «Сунгуу»
12.30 «Сунгуу»
13.10 «Сунгуу»
14.00 «Сунгуу»
14.30 «Сунгуу»
15.00 «Сунгуу»

11.00 «Сунгуу»
11.30 «Сунгуу»
12.30 «Сунгуу»
13.10 «Сунгуу»
14.00 «Сунгуу»
14.30 «Сунгуу»
15.00 «Сунгуу»

11.30 «Сунгуу»
12.30 «Сунгуу»
13.10 «Сунгуу»
14.00 «Сунгуу»
14.30 «Сунгуу»
15.00 «Сунгуу»
16.00 «Сунгуу»

19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»
21.00 «Сунгуу»
21.30 «Сунгуу»
22.00 «Сунгуу»

10.05 «Француз д-р»
10.35 «Сунгуу»
11.35 «Сунгуу»
12.30 «Сунгуу»
13.10 «Сунгуу»
14.00 «Сунгуу»
14.30 «Сунгуу»

17.00 «Сунгуу»
17.25 «Сунгуу»
17.50 «Сунгуу»
18.00 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»

1-ги чыл, 10.05 Испан д-р
2-ги чыл, 10.35 «Сунгуу»
3-гү чыл, 11.35 «Сунгуу»
4-кү чыл, 12.30 «Сунгуу»
5-кү чыл, 13.10 «Сунгуу»

17.00 «Сунгуу»
17.30 «Сунгуу»
17.55 «Сунгуу»
18.00 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»

8.15 «Или жинки»
9.00 «Сунгуу»
9.30 «Сунгуу»
10.00 «Сунгуу»
10.30 «Сунгуу»
11.00 «Сунгуу»
11.30 «Сунгуу»

8.15 «Или жинки»
9.00 «Сунгуу»
9.30 «Сунгуу»
10.00 «Сунгуу»
10.30 «Сунгуу»
11.00 «Сунгуу»
11.30 «Сунгуу»

ЧАРЛАЛДАР БЮРОЗУ
ӨӨРЕДИЛГЕЖЕ ЧАЛАП ТУР
Красноярскиннн педагогикалык институтунун Кызматташтык бөлүмүндө...

Кызылдан
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»
21.00 «Сунгуу»
21.30 «Сунгуу»
22.00 «Сунгуу»

Ушкуну программасы
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»
21.00 «Сунгуу»
21.30 «Сунгуу»

Ушкуну программасы
17.55 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»
21.00 «Сунгуу»

Ушкуну программасы
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»
21.00 «Сунгуу»
21.30 «Сунгуу»
22.00 «Сунгуу»

Ушкуну программасы
17.15 «Сунгуу»
17.50 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»

Ушкуну программасы
17.15 «Сунгуу»
17.50 «Сунгуу»
18.30 «Сунгуу»
19.00 «Сунгуу»
19.30 «Сунгуу»
20.00 «Сунгуу»
20.30 «Сунгуу»

АЖЫЛ ЭГЕЛЭЭН, А ТҮҢНЕЛИ...

Танды районда «Коммунисттик» совхозта комсомолдук-аппараттары Михаил Ондарга уурткан мал...

нунда гиротехниктеп ажалдан чордум. Шталам кызыл берген. Бичангам ам үчкүчтөп тур мен...

Балкэ Тыва обкомунун аппаратынын адегей турмузин «Спутник» бюрозун дашта...

667000. Кызыл хоорай. Красноармейская, 100
РЕДАКТОРУН ОРАЛАКЧЫМ
А. С. ДЕМБИРЕЛЬ
ТЕЛЕФОННАРЫ: редактор - 3-43-34; корректор - 3-34-26; корректор - 3-34-26; корректор - 3-34-26...

